

ΠΜΣ Εγκληματολογία 2017-18

Διδάσκουσα: Έφη Λαμπροπούλου

3^ο εξάμηνο:

«Επιστημολογικά ζητήματα της Εγκληματολογίας» 32M007

1.1. Περίληψη

Στον κύκλο των μαθημάτων εξετάζονται ζητήματα σχετικά με το αντικείμενο και τις μεθόδους της εγκληματολογίας ενταγμένα στα γενικότερα των κοινωνικών επιστημών (κοινωνιολογίας).

Αναλύονται τα ερωτήματα που αποτέλεσαν το ερευνητικό υλικό της εγκληματολογίας διαχρονικά, πώς αυτό το υλικό προσδιόρισε τις μεθόδους της, τι σχέση έχουν οι χρησιμοποιηθείσες μέθοδοι με φιλοσοφικά ρεύματα και πώς αυτά εκφράζονται στην κοινωνιολογία και την εγκληματολογία.

Επίσης, αναλύεται η σχέση των μεθόδων με την εξέλιξή της, την αυτονομία της και τη σχέση της με την αντεγκληματική πολιτική. Ποιος είναι ο ρόλος της θεωρίας στον συγκεκριμένο κλάδο και ποια η σχέση της με την κοινωνιολογία και το ποινικό δίκαιο. Γι' αυτό, παρουσιάζεται εισαγωγικά η προβληματική και οι κύριες κατευθύνσεις της μεθοδολογίας, φιλοσοφίας και λογικής των (κοινωνικών) επιστημών. Στη συνέχεια, εκτίθενται τα βασικά ερωτήματα που σχετίζονται με τη φύση, την παραγωγή και την αλλαγή της επιστημονικής γνώσης.

Εξετάζονται οι βασικές θέσεις των επιστημολογικών ρευμάτων, με άξονα την ερμηνεία ενός φαινομένου και τη γνώση: επαγωγή – παραγωγή, επαλήθευση – διάψευση, θεωρία – εμπειρία, αντικειμενικότητα – υποκειμενισμός, συνεχής πρόοδος– ρήξεις, ιδιογραφικές – νομοθετικές, ιστορικές – φυσικές επιστήμες.

Παρουσιάζονται, ακόμη, οι κύριες διαμάχες στην ιστορία της λογικής των κοινωνικών επιστημών: η διαμάχη περί μεθόδου, αξιακής ουδετερότητας, θετικισμού, μετάφρασης και ερμηνείας, και περί κοινωνικής κατασκευής. Στην τελευταία δίνεται έμφαση με την εξέταση όλης της διαδρομής της από τη φιλοσοφία, την κοινωνιολογία και την εγκληματολογία, τις μεθόδους έρευνας και την κριτική που της έχει ασκηθεί.

Αναλύονται επιπλέον, θέματα σχετικά με τη διεπιστημονικότητα, την ικανότητα ενσωμάτωσης και αφομοίωσης που διαθέτει η εγκληματολογία ως επιστήμη. Αν αποτελεί περιγραφικό ή συνθετικό κλάδο και ποια είναι η θέση της στις κοινωνικές επιστήμες τώρα.

Η έννοια της επιστήμης, της επιστημονικής γνώσης και οι βασικές κατευθύνσεις της κοινωνιολογίας της γνώσης, ρεαλισμός, ιδεαλισμός, πραγματισμός αποτελούν τη βάση των αναλύσεων.

1.2. Βασικές θεματικές ενότητες

Γενικές

- 1) Μέθοδος και θεωρία, είδη ερευνών: θεωρητικών και εμπειρικών, μέθοδοι και τεχνικές – αξιοπιστία, ιστορική – συγκριτική προσέγγιση
- 2) Φιλοσοφικά ρεύματα, κοινωνιολογικά ρεύματα και εγκληματολογικές εφαρμογές

Ειδικές

- 3) Ο ρόλος της θεωρίας και οι λειτουργίες της: Θεωρία & έρευνα στην εγκληματολογία
- 4) Η σχέση της εγκληματολογίας με το ποινικό δίκαιο και την κοινωνιολογία
- 5) Οι Εγκληματολογίες
- 6) Εγκληματολογία και Ποινική Δικαιοσύνη: Το αγγλοσαξωνικό πρότυπο – Συνολική Ποινική επιστήμη ή Ποινικές Επιστήμες: το κεντροευρωπαϊκό πρότυπο
- 7) Η εγκληματολογία ως επιστήμη (Το εμπειρικό – αναλυτικό παράδειγμα, το ιστορικό – ερμηνευτικό παράδειγμα, το κανονιστικό – οντολογικό παράδειγμα).
- 8) Εξελίξεις και αδιέξοδα
- 9-13) Ανάλυση και συζήτηση επί συγκεκριμένων επιστ. άρθρων

2. Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως.

Ώρες συνεργασίας: μετά το τέλος του μαθήματος, 21:00-22:00.

3. Προτεινόμενα συγγράμματα: Διανέμεται φάκελλος.

4. Αξιολόγηση - τρόπος εξέτασης

Ομαδικές εργασίες ή Δύο (2) τεστ, ένα πρόχειρο και ένα τελικό με θεωρητικές και πρακτικές ερωτήσεις.

Η εξεταστέα ύλη περιλαμβάνεται στη βιβλιογραφία του φακέλλου που διανέμεται.

5. Άλλες πληροφορίες

Στο κύκλο μαθημάτων καλούνται ειδικοί καθώς και επί διδακτορικό φοιτητές/τριες για να παρουσιάσουν θέματα γενικότερου (π.χ. φιλοσοφία, πολιτική επιστήμη) ή ειδικότερου ενδιαφέροντος (εγκληματολογία, αντεγκληματική πολιτική).

6. Βασική βιβλιογραφία

- Adler F., Mueller G.O.W. & Laufer W. (2014⁴). *Criminology. The shorter version*, Boston, Mass.: McGraw-Hill.
- BonJour L. (2009²). *Epistemology. Classic problems and contemporary responses*, Lanham MD: Rowman & Littlefield Publishers (Elements of philosophy).
- Bulmer M. (επιμ.) (2010). *Social science research and government*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Caffrey S. & Mundy G. (εκδ.) (1995). *The sociology of crime and deviance. Selected issues*, Dartford: Greenwich Univ. Press (Greenwich readers 6).
- Chalmers A.F. (2008). *Τι είναι αυτό που το λέμε επιστήμη;* ΙΤΕ - Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Cohen R.S. & Wartofsky M.W. (εκδ.) (1983). *Epistemology, methodology, and the social sciences*, Dordrecht, Holland: D. Reidel (Boston studies in the philosophy of science, 71).
- Conklin J.E. (2012¹¹). *Criminology*. London, New York: Pearson.
- Δασκαλάκης Η. (1985). *Η εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης – Παραδόσεις*, Αθήνα: Σάκκουλας.
- Δεσποτόπουλος Κ. κ.ά., Σκιαδάς, Ν. (επιμ.) (1981). *Θεμέλια των επιστημών*, Αθήνα: Gutenberg.
- Goldthorpe J. H. (2001). «Causation, statistics, and sociology», *European Sociological Review* 17(1): 1-20.
- Greco J. & Sosa E. (εκδ.) (1999). *The Blackwell Guide to Epistemology*, Malden, Mass. Oxford: Blackwell (Blackwell Philosophy Guides ανατ. 2002).
- Hagan J., Gillis A.R. & Brownfield, D. (1996). *Criminological controversies. A methodological primer*, Boulder, Colo., Westview Press (Foundations of social inquiry).
- Hart H.L.A. (1993). *Essays in jurisprudence and philosophy*, ανατύπωση. Oxford: Clarendon Press.
- Κάλφας Β. & Ζωγραφίδης Γ. (2006). *Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
- Κάλφας, Β. (1997). *Επιστημονική πρόοδος και ορθολογικότητα: προς μια ρεαλιστική ανασυγκρότηση της σύγχρονης επιστημολογίας*, Αθήνα: Νήσος.
- Κουζέλης Γ. (επιμ.) (1997). *Επιστημολογία – Κείμενα*, Αθήνα: Νήσος.
- Κουζέλης Γ. & Ψυχοπαίδης Κ. (επιμ.) (1996). *Επιστημολογία των κοινωνικών επιστημών –Κείμενα*, Αθήνα: Νήσος.
- Lorimer D. (εκδ.) (1998). *The spirit of science. From experiment to experience*, Edinburgh: Floris Books.
- Maguire M., Morgan R. & Reiner R. (εκδ.). *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford: Clarendon Press 2007⁴ (ειδικά Part I, II).

- Merton R.K. (1938). «Social structure and anomie», *American Sociological Review* 3 (5): 672-682. Βλ. πιο αναλυτικά στο βιβλίο του *Social Theory and Social Structure* (1968), διευρυμένη έκδ. 9^η ανατ. New York κ.α.: Free Pr. κ.α.
- Μεταξόπουλος Αιμ. (εκδ.) (1988). *Οι επιστήμες στην κοινωνία, Ομάδα Διεπιστημονικής Έρευνας*, Αθήνα: Gutenberg 1988 (Συμπόσιο που οργανώθηκε από την Ομάδα Διεπιστημονικής Έρευνας σε συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών που πραγματοποιήθηκε στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 9-11 Απριλίου 1986).
- McLaughlin E. & Muncie J. (2013). *Criminological perspectives*, London: Sage.
- Nelken D. (1998). «The postmodern frontiers of law: regionalism, globalisation and crime», *Consequences of modernity in contemporary legal theory*, E.E. Dais κ.ά. (εκδ.) Berlin: Duncker und Humblot, Rechtstheorie: ειδικό τεύχος 19 [International Association for the Philosophy of Law and Social Philosophy: World Congress 17].
- Nelken D. (1994). *The futures of criminology*, London: Sage.
- Outhwaite W. & Bottomore T. B. (εκδ.) (1998), σύμβουλοι έκδ. Gellner E., Nisbet R. & Touraine A. *The Blackwell dictionary of twentieth-century social thought*, Oxford: Blackwell.
- Rich R.M. (1978). *The sociology of law: An introduction to its theorists and theories*, Washington, D.C.: Univ. Pr. of America.
- Thomas J. B., Snipes J. B., Gerould A.L., Vold G.B. (2015⁷). *Vold's Theoretical Criminology*, New York: Oxford University Press
- Timasheff N.S., Theodorson G.A. & Page C.H. (1997). *Ιστορία των κοινωνιολογικών θεωριών*, Αθήνα: Gutenberg (μτφρ. Τσαούσης, Δ.Γ.).
- Timasheff N.S. (2002). *An introduction to the Sociology of Law* (Cambridge Mass. 1939), με εισαγωγή από τον Javier Treviño, αναδημοσίευση, New Brunswick: Transaction Publishers ή
- a) *An introduction to the sociology of law*, ανατύπωση. Westport, Conn: Greenwood Press 1974, ή
 - b) *Introduction à la sociologie juridique* (γαλλική μτφρ. από το πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα). Paris: Pedone 1939.
- Υφαντόπουλος Γ.Ν. & Νικολαΐδου Κ.Ε. (2008). *Η στατιστική στην κοινωνική έρευνα*, Αθήνα: Gutenberg.
- Wainwright D. (1997). «Can sociological research be qualitative, critical and valid?», *The Qualitative Report*, 3(2) (<http://www.nova.edu/ssss/QR/QR3-2/wain.html>).
- Walklate S. (2003²). *Understanding criminology. Current theoretical debates*, Buckingham, Open University Press.